

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput V. Vitia prudentiæ opposita per excessum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

virtutem, in cuius materia versatur, v. g. contra obedientiam, si versetur in materia illius, vel contra religionem, si sit negligentia in cultu Dei, &c. Si autem sit omisso diligentia requisita ex parte intellectus, per quem voluntas moveri, excitari, & quasi urgeri debeat ad promptam operis executionem; sic est contra prudentiam; non tamen peccatum mortale, nisi causa sit neglecti operis, ad quod est obligatio sub mortali, vel nisi inducat periculum omittendi aliquid ejusmodi.

CAPUT V.

Vitia prudentia opposita per excessum.

30 **A**S. Thoma sex enumerantur, prudentia carnis, astutia, dolus, fraus, sollicitudo temporalium, & sollicitudo futurorum.

Prudentia carnis solerter excogitat media idonea ad vivendum secundum carnem, sive secundum instinctus naturae corruptae, secundum affectum utique vindictae, irae, superbiae, luxuriae, &c. Malitia ipsius non consistit in cognitione istorum mediorum: utpote quae cognosci possunt à viris sanctis; sed in conjuncto affectu ad eorum executionem, quem affectum seu appetitum supponit, sicut prudentia spiritus supponit, & conjunctum habet appetitum rectum. Unde est peccatum mortale, si affectus ille sit ad aliquid mortale, juxta illud Roman. 8. *Prudentia carnis, mors est*: tametsi enim licite ametur caro, in ordine ad bonum animae, & finaliter in ordine ad Deum: secus, si amor sistat in carne, cujus opera mortifera sunt, scilicet fornicatio, immunditia, impudicitia, &c. ut videre est ad Gal. 3.

31 *Astutia*, licet subinde accipiatur in bonam partem, ut Proverb. 1. *ut detur parvulis astutia*. Et 13. *astutus omnia agit cum consilio*. Et 2. Cor. 12. *Cum essem astutus, edolo vos eepi*; non tamen proprie, sed abusive, inquit Augustinus lib. 4. contra Julian. c. 3. Sicut enim prudentia abusive quandoque in malum accipitur; ita astutia quandoque in bonum. Itaque astutia, proprie accepta, est ingeniosa excogitatio mediorum non passim obviatorum, apparenter quidem bonorum; sed revera malorum, ac fallacium, ad consequendum finem intentum, sive bonum, sive malum, cum voluntate ea applicandi. Non solum est peccatum, dum ordinatur ad finem malum, sed etiam dum ad bonum. Non enim sunt facienda mala, ut eveniant bona. Unde Apostolus 2. Cor. 4. monet, ne simus *ambulantes in astutia*. Est verò peccatum mortale, vel veniale, pro ratione medii, quo astutus utitur, vel mali finis qui intenditur.

32 *Dolus* est executio astutiae, sive verbo fiat, sive facto. *Fraus* est executio astutiae per facta. Fit aliquando legi, aliquando

Tom. 11.

contra legem. Contra legem fit per violationem ipsius, nullo colore vel artificio palliatam. Legi fit, contra significatum legis adhibito aliquo artificio, vel palliatione, uti saepe contingit in usuris palliatis, & venditionibus, vel donationibus fraudulentis, v. g. dum uxor, quae non potest donare viro, interponit tertiam personam, cui donat; cum onere retrodonandi viro; vel dum tutor, qui emere non potest rem pupilli, interponit alium, qui pro ipso emat, &c. Est proinde peccatum ex suo genere mortale.

Sollicitudo temporalium est nimia mentis occupatio in illis acquirendis, vel conservandis, ex inordinato habendi amore, vel amittendi timore proveniens. Porro nimicitas ista tripliciter contingit; vel quia animus temporalibus inhaeret, velut fini positivo ultimo. Et hoc peccatum est mortale, juxta illud Matth. 6. *Non potestis Deo servire, & mammonae*. Vel quia animus usque adeo iis applicatur, ut abstrahatur à spiritualibus, sollicitudoque hujus saeculi suffocet verbum Dei, ne fructum faciat in corde ipsius, ut dicitur Matth. 13. Et hoc quoque mortale est, si necessaria ad salutem propterea notabiliter negligantur. Vel quia anxium animum facit, seu anxie timentem, ne faciendo quod debet, sibi necessaria desint. Et ista anxietas provenit ex defectu fidei de divina providentia, & promissione Salvatoris: *Quaerite primum regnum Dei, & justitiam ejus, & cetera adjicientur vobis*. Unde anxietatem illam & timorem esse gentilem, Christus insinuat, Matth. 6. cum dicit: *hec enim omnia Gentes inquirunt*.

Sollicitudo futurorum est nimis anxia mentis occupatio circa futura, ne scilicet temporalia desint. Unde species est sollicitudinis temporalium, prohibeturque Matth. 6. cum dicitur: *Nolite solliciti esse in crastinum: crastinus enim dies sollicitus erit sibi*. Ex quibus postremis verbis colligitur, moderatam & tempestivam sollicitudinem habendi necessaria in futurum non esse prohibitam (cum eam Scriptura commendat Proverb. 6. *Vade ad formicam*; &c. necnon c. 10. *Qui congregat in messe, filius sapiens est*. Unde Joseph tempore abundantiae providit Aegypto pro septem annis futurae sterilitatis) sed in tempestivam, vel cum defectu fiduciae in divinam providentiam. Unicuique enim tempori sua competit sollicitudo, prout innuunt verba illa Salvatoris: *crastinus dies sollicitus erit sibi*; & ista Eccli. *Omni negotio tempus est & opportunitas*. Quomodo astati competit sollicitudo metendi; autumno, sollicitudo vindemiam colligendi. Peccat ergo contra hanc circumstantiam temporis, qui hyeme, vel vere sollicitus est de merendo, vel nimis anxie timet, ne labor agriculturæ v. g. tam copiosos non referat fructus, quam cupit.

R r